

UNIVERSITY OF JOHANNESBURG
SUPPLEMENTARY ASSESSMENT OPPORTUNITY
NOVEMBER 2021

MODULE: SEPEDI 1B

NAKO: DIIRI TŠE 3

MODULE CODE: SEP 1BB1

MEPUTSO: 100

MOHLAHLABI WA GAE:

1. MS. MD MOJAPELO

MOLEKANETŠI:

2. MR. M LSHILO

LETLAKALA LE LA DIPOTŠIŠO LE NA LE MATLAKALA A TSHELA (6).

1. ARABA DIPOTŠIŠO KA MOKA.
2. NGWALA DIKARABO TŠA GAGO KA GO LATELA DINOMORO TŠA MALEBA.
3. ARABA DIPOTŠIŠO KA SESOTHO SA LEBOA FELA.

Potšišo ya 1

- 1.1 Efa mehlala ye MEBEDI ya diema le ditlhalošo tša tšona. (4)
- 1.2 Efa mehlala ye MERARO ya dika le ditlhalošo tša tšona. (6)
- 1.3 Efa dika tše PEDI tšeo di sa šomišego hlogo ya 'go'. (2)
- 1.4 Ngwala mehlala ya dithai tšeo dikarabo tša tšona di beakantšwego go ya ka diponego tše di latelago le ditlhalošo tša tšona.
 - 1.4.1 Ditho tša mmele. (2)
 - 1.4.2 Diponagalo tša tlhago. (2)
 - 1.4.3 Didirišwa. (2)
- 1.5 Hlaloša gore thai ke eng. (2)

[20]

Sekaseka sereto se go ya ka dikokwane tše di latelago:

KGOŠI MMUTLE I

1. Ke Sepharaphara sa Mangana,
2. Letlemetlo la meetse a pula abo Mabuše.
3. Segwagwa se kile sa lla Mapagana,
4. Mogodi ga Mampa `a Matswalela.

5. Ba hlatlogile Sefara ba tla ba re:
6. Mokgaga dikgomo o tšere,
7. Ke Nake e ntsho `a Mangana `a Dirote.
8. Kgokela marumo o tie,
9. O a bona bageno ba go hloile,
10. O tloga o hloilwe ke Magope `a Dirote,
11. O kgôtle motswalo wa mmago.

12. Thulare ke ngwana `a Marêkêtêkê,
13. Morwa Makgobokele ke Lepapata,
14. Ke Nake e ntsho `a Mangana a Dirote,
15. Kgokela marumo o tie,
16. O a bona borangwanago ba go hloile,
17. O tloga o hloilwe ke malome Magope,
18. O kgôtle motswalo wa mme.

19. Botlana la kgomo ke ngwan`a kgomogadi ya Maroteng,
20. Seripahlogo ya Motswako, a bega ka yona Maroteng,
21. Gore motse wabo Modiše o se-kê wa senyega.
22. Ke nna yo ke ilego go tswalwa ka khurumelwa ka seroto,
23. `Šaba lešo la khutša, la fologa dithabeng.
24. Hlabirwa 'abo Legobole phadimiša thipha go batshwenyi,
25. Batshwenyi ke mafšega ba tla a tšhaba.

26. Hee! Wena Setšwamadi morw`a Mokopana `a hlogo tša Matebele,
27. O botše morwa`go a se hlwe a fotla,
28. A kgabutla `Tebele seuwe sa gagwe.
29. Ke ngwana `a go tswalwa ke Kekane `a boritša-a-borofa
30. A rego a bona muši a fela a ituletše,
31. A re: Ke letile motseta morwa Letea.

32. Ba rotogile bagešo Makgolela a diala,
33. Ba hwetša ntsho ke rothile meroreng,
34. Ba re: A ngwana a mokgatla o loyane na?
35. Ka re: Aowa! Ke bolaile Mokone modiadiso,
36. Ke be ke re ke laile senthe aowa.

37. A gona Magadimana kua tlase Magakala,
38. Gabo Ntwampe Mokgatle e mohubedu,
39. Mogale ramatekola leihlo,
40. Ao a hlakišago Hlabirwa,
41. Mokone ngwanabo Legobole.

2. Sekaseka sereto se go ya ka dikokwane tše di latelago:

2.1Tirišo ya mantšu (Mehlala ye MERARO)	(4)
2.2 Tirišo ya mainatheto (Mehlala ye MEBEDI)	(4)
2.3Tirišo ya mafoko (Mehlala ye MEBEDI)	(4)
2.4 Diswantšhokgopolo (Mehuta ye MERARO)	(6)
2.5 Maemo (ponego) a molaodiši	(4)
2.6 Papelano (Mehlala ye MEBEDI)	(4)
2.7 Efa meholo ya MEBEDI ya diretotumišo tša magoši le bagale.	(2)

[28]

Potšišo ya 3

- 3.1 Naa Kgampupu ya Mamogobo e fapana bjang le dingwalwa tšeo di tšweleditšwego pele ga yona? (2)
- 3.2 Kgorong ya Mošate e thophile sefoka sefe ka ngwaga wa 1964? (2)
- 3.3 Kgampupu ya Mamogobo e tšweleditšwe ka ngwaga ofe. (2)
- 3.4 Kgampupu ye ya Mamogobo yona e fapana bjang le dingwalwa tše dingwe. (2)
- 3.5 Efa bangwadi ba babedi bao ba hueditšego ke Ok Matsepe. (2)
- 3.6 Papadi ya Maaberwane e ngwadilwe ke mang neng. (2)
- 3.7 Efa dintlha tše tharo tša go hlaloša dingwalwa tša setšo. (6)
- 3.8 Hlaloša mekgwa ye MERARO yeo e šomišwago go hlaloša dingwalwa. (6)
- 3.9 Efa mongwadi o tee yoo a hueditšwego ke Matsepe. (1)

[25]

Potšišo ya 4

Bala nonwane ye gomme o arabe dipotšišo tšeo di latelago:

Ngwana wa kutu ya morula

E rile e le nonwane

Keleketla!

Go be go na le mošemanyana yo mongwe ba re ke Mašilo. Mašilo o be a dula le kokoage. Ka letšatši le lengwe kokoage a mo roma ga malomeagwe go yo kgopela ditloo. Go ya ga malomeagwe e be e le leeto la go tsebalega. Mašilo a tsogela tseleng. A fihla a hwetša go thabilwe, le mokgwa o se gona. Mašilo a goroša molaetša. A ba a ba kgopela gore ba lale ba mo lokišeditše gore a kgone go gomiša dinao e sa le ka pela.

Aowa, mogatša's malomeagwe a mo lokišetša sephuthelwana seo sa ditloo. Ka la ka moswana ge a tloga, mogatša's malomeagwe a mo laya kokotela gore a se be a ja ditloo tšeo tseleng. A tloga a mmotša gore a se je le ge e le e tee ya tšona.

Mašilo o tšere sephuthelwana sela a leboga, gomme a wela tsela. Gape leeto ke le letelele. Mašilo a kwa a lapile. A napa agopola go khutša gannyane tlase

ga moriti wa morula kgauswi ga tsela. Ge a khuditše bjale, a tlelwa ke kgopolwana ya go phutholla sephuthelwana sela sa ditloo.

Mašilo ke go phutholla sephuthelwana sela. A kwa monkgwana wa tšona o le bosana. A kganyoga go topa tloo ka e tee. A topa tloo e tee, a e photla, gomme a e kwametša.

Agaa! Gwa direga semaka! Mašilo a swara ke moroto. A re ke a rota gwa tšwa ngwana. Mašiloa tšhoga, a tlalelwa. Fela a tlelwa ke maano ka pejana. Moo kutung ua morula go be go na le leswago le legolo. Mašilo a napa a tšea ngwana yola a mo potoka ka mankeretla. A mo alela bjang, gomme a mo re ka moo phagong swame! A mo tlogela gona moo, gomme a tšwela pele ka leeto la go leba gae. Gae ga e sa le kgole.

Ge a fihla gae, Mašilo a afa kokoagwe ditloo tšela. Ge e le taba ya go ja tloo le go belega, Mašilo a e dula ka marago. A tseba gore ge a ka re poo, gagabo ke thabang.

Ka letšatši la go latela Mašilo a ya madišong. A leka go fudiša kgauswi le khupamarama yela ya gagwe. Ge a e hlolela, a hwetša lesele le thabile, le ithalošetša matsogwana, le phadimiša mahlwana, molato o se gona. A gama maswi a dipudi, gomme a leba kutung ya morula ge a fihla a opela košana ye bosana a re:

Samma tadi wee, samma tadi 'a tete.

Ngwana kutu ya morula, samma tadi 'a tete.

Nko'o lle re go kwe, samma tadi 'a tete.

Lesele la kwagatša sellwana sa go thaba. Mašilo a le nweša maswi. Letšatši ge le thapama a gomela gae a thabile. Mašilo a no dira bjalo matšatši a mmalwa. Ka letšatši le lengwe a ba a bonwa ke monna tsoko, gomme a ya a loma kokoagwe tsebe.

Ka letšatši le le latelago kokoagwe a ja Mašilo leonyana. A bona Mašilo a leba moruleng, gomme a batamela a utame. A kwa Mašilo a thoma go opela košana yela ya gagwe a re:

Samma tadi wee, samma tadi 'a tete.

Ngwana kutu ya morula, samma tadi 'a tete.

Nko'o lle re go kwe, samma tadi 'a tete.

Ngwana a lla ka swaging la morula. Mokgekolo a ntšha ngwana yola ka mola, a boela naye gae. A fihla a mo robatša ka ntleng. A se botše motho selo. Mašilo le yena morago o ile moruleng ka nako ya mehleng. O šetše a gamile maswi a dipudi. Ge a fihla a opela košana ya gagwe bjalo ka mehleng:

Samma tadi wee, samma tadi 'a tete.

Ngwana kutu ya morula, samma tadi 'a tete.

Nko'o lle re go kwe, samma tadi 'a tete.

Gwa re tuu! A hlola ka phagong. A hwetša nkhokho! Mašilo a lla ka pelo ya bohloko ge a lemoga go timelela ga ngwana wa gagwe. Mathapameng a boela gae ka pelo ya manyami. Ge a fihla gae a tšea sešu sa kgomo a se bešetša. A dula ka thoko ga muši, a tšwela pele ka go llela ngwana wa gagwe. Kokoagwe a re: "O llela eng, ngwanangwanaka?" Mašilo a re: "Ke fahlwa ke muši, Koko." Kokoagwe a re: "Dulela ka mo thoko ye, o tšhabe muši."

Mašilo a fetola madulo. Fela a tšea se sengwe sešu a bešetša ka thoko ga gagwe, a tšwela pele le go letšwa ke muši wa sona.

Kokoagwe o a tseba gore ga go na taba ya muši mo. O a tseba gpre Mašilo o llela ngwana wa gagwe. A napa a mo kwela bohloko. Mokgekolo a napa a re go Mašilo a re: "Nke o y ka ntlong ka gore ke mo o hloilwe ke malomeago. Ka kwa ntlong ga go muši o o tlogo go go letša."

Mašilo ge a tsena ka ntlong lesego ya dio ba lekepekepe ge a hwetša ngwana yola wa gagwe. Ka ge kokoage le yena a be a tseba gore senakangwedi ke seboko, a se hlwe a mo emaemiša ka dipotšišo. A itebogela fela ge Mašilo a ikokeditše ka ngwana wa swago la morula.

Seseo sa mosela wa seripa!

4.1 Hlaloša gore nonwane ke eng.

(2)

4.2 Sekaseka nonwane ya ka godimo go ya ka dimotifeme tšeo di swanetšego. (25)

[27]

---oo00oo---